

ПУНОЛЕТСТВО ДРЕВНЕ ТЕХНИКЕ

18 година Мозаика малог формата

PTC

6–30. март 2024.
Галерија PTC, Београд, Таковска 10

МОЗАИК МАЛОГ ФОРМАТА После (првих) осамнаест лета

Мозаик је део нашег културног кода, нашег креативног света, али и свакодневице изражене говорним и метафоричким језиком. Постао је нека врста мерне јединице за разноврсност, саборност и богатство различитости које увелико надилази оквире ликовне технике. Због тога ћемо у свакодневном говору неретко чути синтагме попут: „културно-историјски мозаик”, „духовни мозаик” „друштвено-политички мозаик”, „мозаик народа и народности”, „мозаик (правих) вредности”, „роман-мозаик” и још обиље „мозаика” у вези са бројним другим сферама људске делатности које творе и употпуњавају сам *мозаик* нашег живота. Мозаик је и метафора трајности, подсећање да смо, још пре библијске приче о Вероникином убрусу који је упио нерукотворени Христов образ, још пре него што је титанка Мнемосина изгласана за мајку свих муза, поседовали неутаживу потребу да памтимо и да се *памтимо* у сликама, поготово уколико је слика креирана постојаним медијем. А у погледу трајности, мало шта може да парира камену. Нимало случајно, ова техника се често назива „техником царева”.

На мозаичкој мапи света, Србија заузима истакнуту, али и даље само делимично ис-

коришћену позицију. Будући да се налази на раскршћу важних путева и да је на њеном тлу рођено чак осамнаест римских императора, укључујући и Константина Великог, отуда не изненађује заступљеност изузетних остварења античког и рановизантијског мозаика. Од значајнијих налаза, истичу се подни мозаици у Медијани, Царичином граду код Лесковца, царској палати Феликс Ромулијана, те још увек недовољно видљив престонички мозаик на Косанчићевом венцу. Но, наша мозаичка прошлост је, како примећује Оливера Гаврић Павић, преодоминантно „препуштена разматрањима археолога и далеко скрајнута од додира са актуелним ликовним токовима”. Осим тога, у ери интернета и свеколиког (видео) надзора све се претворило у слику и слика је малтене стекла монопол над ритмом самог живота: подајемо јој се независно од тога да ли више емитује уметничку „ауру”, а због њеног „пакта” са технологијом и сам наш доживљај за реалност стављен је под знак питања. У таквој поставци ствари, посебан је изазов неговати једну стриктно „аналогну” технику, чија магија лежи у звуку ломљеног камена, у осећају спокоја док тесере браздају свеж малтер, у тактичном доживљају финалне креације, која, опет,

није једино одраз мануалне спретности, већ и виших менталних способности и духовних моћи.

Узимајући у обзир наречено, ауторски пројекат истакнутог академског сликара, мозаичара и ликовног педагога Петра Вујошевића, под називом *Мозаик малої формаїа*, утолико је драгоцености, представљајући насушну потребу домаће уметничке и културне сцене. Надовезујући се на тековине и резултате групе *Амеїисї*, пројекат успешно истрајава у афирмацији и популаризацији мозаичке уметности, остварујући своју мисију не само у виду изложбених поставки, већ кроз шири дидактички приступ, организовањем пригодних радионица и других садржаја, с посебним нагласком на савремени мозаик. За домаће прилике, где је и деценија трајања неретко хвале вредно достигнуће, *Мозаик малої формаїа* већ осамнаест година (почев од 2006) потврђује улогу расадника нових талената, али и наликујућих пројеката, као што је *Београдски фестивал мозаика*, који је своју премијеру доживео 2016. године у Кући легата у Београду. Исте године награда за најуспешнији студентски рад понела је име по Бориславу Бори Њежићу, чиме се негује мозаички аманет нашег великог уметника и истовре-

мено пружа узор и подстицај у формирању нових мозаичких нараштаја.

Мозаик малої формаїа, сугестивног акронима ММФ, непресушни је извор и инспирација који своје креативне кредите нуди – и то бесповратно – како већ афирмисаним тако и будућим мозаичарима, али и уметницима других ликовних опредељења, на концу и свим ентузијастима и поклоницима ове сликарске технике. Многима од њих, мали формат (25×25 cm) је пружио ограничен, али приснији и језгровитији доживљај мозаика, иза којег обично следи позив у даља истраживања и померања уметничких граница. На изложбама је до сада учествовало близу 300 аутора, различитих генерација и поетика, из 15 земаља, са преко 750 дела. Поставка у Галерији РТС доноси ретроспективу најрепрезентативнијих остварења, а од мотива фигурирају флорални и геометријски орнаменти, ведуте, портрети, апстрактни облици и незаобилазни сакрални мозаик. Нека ово пунолетство буде увертира у сребрне, златне, дијамантске, платинасте и друге значајне јубилеје не само када је у питању пројекат *Мозаик малої формаїа* већ, генерално, мозаичка сцена у нас.

Дејан Вукелић
мр историчар уметности

РУЖИЦА БАЈИЋ СИНКЕВИЋ, **ИСПОД ПОВРШИНЕ ОНИКС И ЗЛАТО**

ГОРДАНА БАШКОТ, **MEMORIA**, 2013.

ВОЈНА БАШТОВАНОВИЋ, **ВУЧЈАК**, 2007.

МИЛЕНА БЕЛЕНЗАДА, **СТРУНЕ I**

ТАТАЈАНА БЕНДЕРАЋ ВУЧИЋЕВИЋ, **ЛУТКА 2**

МИЛА БОТУШЕВА, **ДАН И НОЋ**

ЛИЛИ БУЊИК-ЕРЕШ, **МЕТΑΝΟΙΑ**, 2021.

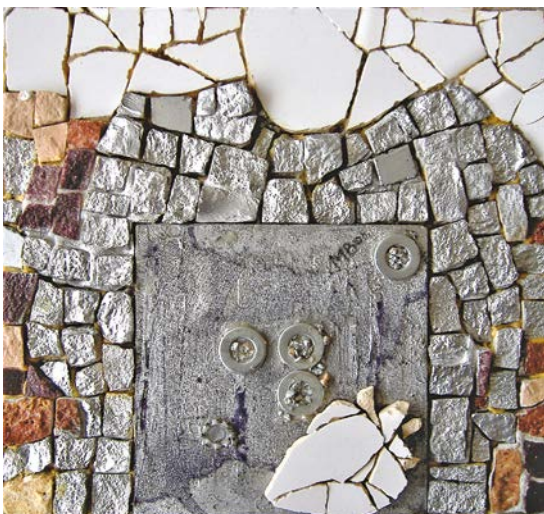
КАТАРИНА ВИЈАТОВ, **БЕЗ НАЗИВА**, 2018.

ТАТЈАНА ВОЈНОВ, **ДУЊЕ**, 2012.

ПЕТАР ВУЈОШЕВИЋ, **НАРОЧИТА СВОЈСТВА
БРОЈА ЈЕДАН**, 2019.

МИЛИЦА ВУКОВИЋ, **ТОРТА 2**, 2008.

ДАЛИА ГРОСМАН, **OUT OF CONTROL**, 2019.

МАЈА ГУЗИНА, **ЦВЕТОВИ**, 2020.

ЕМИЛИ ДАМЈАНОВИЋ, **ЈЕСЕН НА МОРУ**, 2023.

АНДРИЈАНА ДАНИЛОВИЋ, **RAW**

НАТАША ДЕЈАНОВИЋ ДИМИТРИЈЕВИЋ,
БУБА ЈЕДЕ ЈАЈЕ, 2008.

РАДМИЛА МИЛА ДРАГИЋЕВИЋ, **РИТАМ**, 2006.

ЈЕЛИЦА ДУРКОВИЋ, **СУСРЕТАЊЕ**, 2023.

КАТАРИНА ЂОРЂЕВИЋ, **МОЗАИК 2**, 2010.

МАЈА ЂУРОВИЋ, **АНА**, 2009.

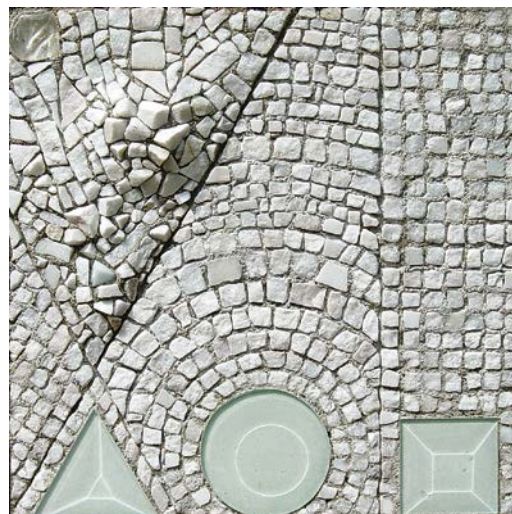
СЛАВИЦА ЕРДЕЉАНОВИЋ ЦУРК, **КРОШЊА**

АНА ЗАРУБИЦА, **МЕДУЗА**, 2011.

НИКОЛИНА ЗУБЕР, **ОБЛАЧИЋ**

ИЛИА ИЛИЕВ, **РЕД И ХАОС**, 2006.

СВЕТЛАНА ИВАШКИНА, **ЈЕСЕЊА ЗЕМЉА**

АНА ЈЕВГЕНИЈЕВИЋ, **ЗАБРАЊЕНО ПАРКИРАЊЕ**, 2021.

ГОРДАНА ЈОВАНОВИЋ, **ПЕРСЕФОНА**

НЕБОЈША ЈОЦИЋ, **ДИЈАЛОГ**, 2009.

МАТКО КЕЗЕЛЕ, **РАСПАДАЊЕ**

ТИЈАНА МАНДАРИЋ, **ПЕЋИНА**, 2021.

ИГОР МАРКОВИЋ, **БАТМЕН**

МИЉАНА МАРКОВИЋ, **TERRA**

СТОЈКА МАТЕВА, **НЕСПОКОЈНА ТИШИНА**

ЈЕЛЕНА МИЛАТОВИЋ, **ЗРАК**, 2020.

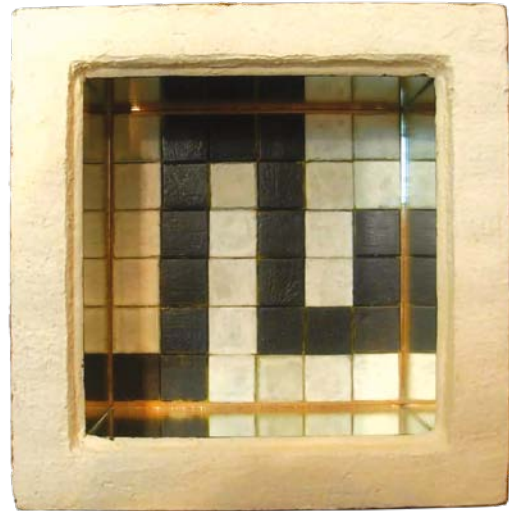
САРА МИЛОЈЕВИЋ, **БЕЗ НАЗИВА**, 2020.

АНА МИЉКОВИЋ, **ОМЕН**

ОЛГА МИЉКОВИЋ, **БЕЗ НАЗИВА**, 2021.

СНЕЖАНА МИРОТИЋ, **ЛАВИРИНТ**, 2008.

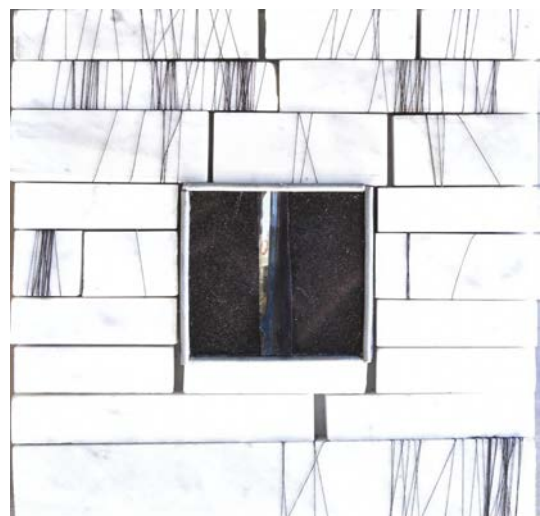
ЈУЛИАН МОДИКА, **БЕЗ НАЗИВА**

ОЛИВЕРА НИКОЛИЋ, **УЛАЗ**, 2009.

МИЛОМИРКА ПЕТРОВИЋ, **ШАРА КОРЊАЧА**

СНЕЖАНА ПЕШИЋ РАНЧИЋ, **ХРАМ**, 2014.

БИЉАНА ПОП СТЕФАНИЈА, **ULURU DREAMING**

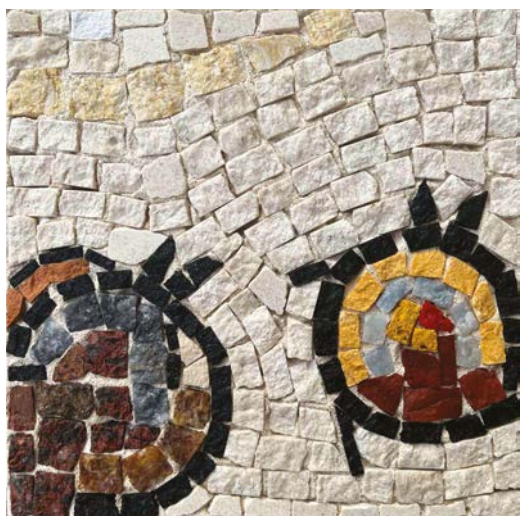
ЈАНУШ ПОПЛАВСКИ, **LETTER FOR...**

ГОРДАНА ПРАЛИЦА, **СТВАРАЊЕ**, 2014.

МИЉАНА РАДОЈИЧИЋ, **FLOW**, 2021.

САВО РУПИЋ, **ДВА НАРА**

СУЗАНА СТАНИШИЋ, **У ИШЧЕКИВАЊУ**, 2023.

ГОРДАНА СТАНИШИЋ ВУЈОШЕВИЋ, **СОЛАРИС**, 1991.

БИСЕНИЈА ТЕРЕШЧЕНКО, **ГАВРИЛО И ЈА**, 2010.

РЕНАТА ТРИФКОВИЋ, **ГЛЕДАМ**, 2009.

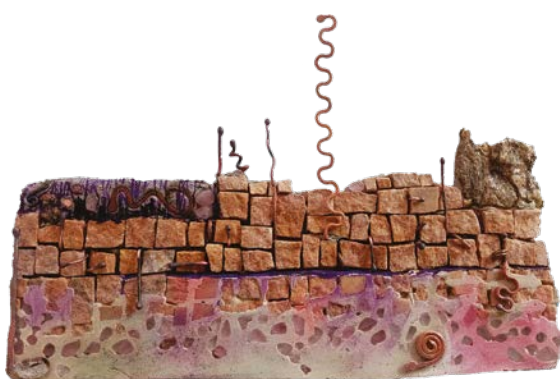
НИКОЛИЈА ТУБИЋ, **АЛОЕ**

ДУЊА БОРЛОМАНОВИЋ, **ПЛАВО КОГА НЕМА**

ЈОВАНА ФИЛИПОВИЋ, **ГЛАВЕ**

ГОРДАНА ХАЈДИН, **МАЛИ ЗИД**

КРУМ ШАРАНКОВ, **ПОБЕДНИК**

КРИСТИНА ШАРИЋ, **НЕСПОРАЗУМ**

ГОРДАНА ШИЈАЧКИ, **ОРАЊЕ**

УМЕТНИЧКА ГРУПА АМЕТИСТ

Група Аметист основана је 2001. у Београду и била је активна до 2014. године.

Последица њеног деловања био је прави преврат на ликовној сцени везаној за мозаик. Указала је на значај савременог мозаика и истовремено подигла његову презентацију на један виши ниво. Њени оснивачи Снежана Маринковић, Оливера Гаврић Павић, Борислав Њежић и Петар Вујошевић чинили су организационо језгро око кога су се окупљали сви који се на неки начин бавили мозаиком, не само ликовни уметници, него и археолози, историчари и теоретичари уметности, технолози... Групи се касније прикључују Иван Павић, Драган Васић и Гордана Шијачки, а учешћем у пројектима и на изложбама и други ствараоци, њих 175, представили су свој рад. Организовано је тридесетак изложби и седам великих

пројеката, као и бројна предавања и радионице мозаика. Оснивачи групе су представљали овдашњу мозаичку сцену у свету путем презентације својих пројеката и изложби на конгресима Интернационалног удружења савремених мозаичара (AIMC), а учествовали су на Првом Бијеналу светског мозаика у Равени 2008. као једини аутори са простора некадашње Југославије.

Група је излагала у Србији, Црној Гори и Македонији, посебно на локалитетима где су пронађени најзначајнији антички и рановизантијски мозаици. Реализоване су изложбе у Београду, Нишу, Крагујевцу, Трстенику, Вршцу, Крушевцу, Новом Саду, Пироту, Врању, Смедереву, Новом Пазару, Ужицу, Рашкој, Пријепољу, Зајечару, Сомбору, Врбасу, Битољу, Котору, Перасту и Бару. Пројекти групе Аметист су „Сазвучје са-

ОЛИВЕРА ГАВРИЋ ПАВИЋ, **ТРИ ЛАЂЕ У ПЛАНИНИ**, 2023.

ПЕТАР ВУЈОШЕВИЋ, **ОКОВАНИ ПАРМЕНИД**, 2018.

БОРИСЛАВ ЊЕЖИЋ, **САВИНЕ ВОДЕ**, 1996.

временог, античког и рановизантијског мозаика“, „Омаж Александру Томашевићу“, „Савремени мозаик“, „Апстрактно-конкретно“, „Албум

мистеријских животиња“, „Запис“, а управо је у оквиру рада ове групе Петар Вујошевић покренуо и пројекат „Мозаик малог формата“.

СНЕЖАНА МАРИНКОВИЋ, **МОЗАИК XIII**

ИВАН ПАВИЋ, **ДУБ НЕЗЕМАЉСКИ**, 2022.

СПИСАК ИЗЛОЖЕНИХ ДЕЛА

- Ана Јевгенијевић, **Забрањено паркирање**, 22×17 cm, 2021.
Ана Миљковић, **Омен**, 20×20cm
Ана Зарубица, **Медуза**, 16×21 cm, 2011, Црна Гора
Андријана Даниловић, **Raw**, 10×13 cm
Биљана Поп Стефанија, **Uluru Dreaming**, 15×15 cm,
Македонија – Аустралија
Бисенија Терешченко, **Гаврило и ја**, R 10 cm, 2010.
Емили Дамјановић, **Јесен на мору**, 24×21 cm, 2023.,
Црна Гора
Гордана Башкот, **Memoria**, 25×25 cm, 2013.
Гордана Башкот, **Газа**, R 25 cm, 2014.
Гордана Хајдин, **Мали зид**, 25×10 cm
Гордана Јовановић, **Персефона**, 9×9×9 cm
Гордана Јовановић, **Пролеће**, 9×9×9 cm
Гордана Јовановић, **Горгона**, 25×25 cm
Гордана Пралица, **Стварање**, 28×24 cm, 2014.
Гордана Шијачки, **Орање**, 25×25
Гордана Шијачки, **Шарен 'лад**, 10×10
Гордана Шијачки, **Шарен 'лад 1**, 25×25
Гордана Станишић Вујошевић, **Соларис**, 22×20,5 cm, 1991.
Гордана Станишић Вујошевић, **Шуманова резонанца**,
25×25 cm, 2018.
Далиа Гросман, **Out of control**, 25×25 cm, 2019, Израел
Дуња Горломановић, **Плаво кога нема**, диптих 15×12 cm
и 15×5 cm
Игор Марковић, **Бетмен**, 15×19 cm
Илиа Илиев, **Ред и хаос**, 20×20 cm, 2006, Бугарска
Јануш Поплавски, **Letter for...**, 11×11 cm, Пољска
Јелена Милатовић, **Зрак**, 25×25 cm, 2020.
Јелица Дурковић, **Сусретање**, 19×19 cm, 2023.
Јована Филиповић, **Главе**, диптих, 2×20×13 cm
Јулиан Модика, **Без назива**, 10×10 cm, Немачка
Катарина Ђорђевић, **Мозаик 1**, део полиптиха
„Liber mortuorum“, 25×25 cm, 2010.
Катарина Ђорђевић, **Мозаик 2**, део полиптиха
„Liber mortuorum“, 25×25 cm, 2010.
Катарина Вијатов, **Без назива**, 2018.
Кристина Шарић, **Неспоразум**, 23×23 cm
Крум Шаранков, **Победник**, 9×14 cm, Бугарска
Лили Буњик-Ереш, **Metanoia**, 12,5×12,5×7,5 cm, 2021.
Маја Ђуровић, **Ана**, 24×24 cm, 2009
Маја Ђуровић, **Ксенија**, 23×21 cm, 2007
Матко Кезеле, **Распадање**, R 16 cm, Хрватска
Маја Гузина, **Цветови**, 23×23 cm, 2020.
Мила Ботушева, **Дан и ноћ**, 20×20 cm, Бугарска
Милена Белензада, **Струне**, 27×25 cm
Милена Белензада, **Струне I**, 27×25 cm
Милена Белензада, **Без назива**, 24×13 cm
Милица Вуковић, **Јагода**, 21×23 cm, 2011.
Милица Вуковић, **Торта 2**, 23×23 cm, 2008.
Миломирка Петровић, **Шара корњача**, 25,5×25,5 cm
Миљана Марковић, **Terra**, 7,5×9,5 cm
Миљана Радојичић, **Flow**, R 20 mm, 2021.
Наташа Дејановић Димитријевић, **Буба једе јаје**,
20×20 cm, 2008.
Небојша Јоцић, **Дијалог**, 10×7 cm, 2009.
Николија Тубић, **Алое**, 10×10 cm
Николина Зубер, **Облачић**, 24×24 cm, Црна Гора
Олга Миљковић, **Без назива**, 13×12 cm, 2021.
Оливера Николић, **Улаз**, 20×28 cm, 2009.
Петар Вујошевић, **Нарочита својства броја један**,
25×25 cm, 2019.
Петар Вујошевић, **Скица за портрет Б. Д. Новског**,
22,5×31 cm, 2008.
Радмила Мила Драгићевић, **Ритам**, 21×25 cm, 2006.
Рената Трифковић, **Гледам**, 10×9 cm, 2009.
Ружица Бајић Синкевић, **Испод површине оникс и
злато**, R 12 cm
Сара Милојевић, **Без назива**, R 18 cm, 2020.
Сара Милојевић, **Из серије Портрети птица III**, 22×15 cm
Саво Рупић, **Два нара**, 25×25 cm, Босна и Херцеговина
Славица Ердџановић Цурк, **Крошња**, 20×20 cm
Снежана Миротић, **Лавиринт**, 18×18 cm, 2008.
Снежана Пешић Ранчић, **Храм**, 25×25 cm, 2014.
Стојка Матева, **Неспокојна тишина**, 25×25 cm, Бугарска
Сузана Станишић, **У ишчекивању**, 19×24 cm, 2023.
Светлана Ивашкина, **Јесења земља**, 25×25 cm, Русија
Татајана Бендераћ Вучићевић, **Лутка 2**, 36×29 cm
Татјана Војнов, **Дуње**, 23×23 cm, 2012.
Тијана Мандарић, **Пећина**, 18×27 cm, 2021.
Војна Баштовановић, **Вучјак**, 25×19 cm, 2007.

Омаж групи АМЕТИСТ

- Борислав Њежић, **Савине воде**, 82×58 cm, 1996.
Оливера Гаврић Павић, **Три лађе у планини**,
220×150 cm, 2023.
Снежана Маринковић, **Мозаик III**, 93×92 cm
Иван Павић, **Дуб неземаљски**, 50×50 cm, 2022.
Петар Вујошевић, **Оковани Парменид**, 57,5×56 cm, 2018.

Издавач ЈМУ Радио-телевизија Србије . За издавача Драган Бујошевић, генерални директор РТС; Бранислав Кланшчек, председник Управног одбора РТС . Савет РТС за ликовно стваралаштво проф. др Миљивоје Павловић (председник), др Марија Павловић, Зорица Шујица, Дејан Вукелић, проф. др Владислав Шћепановић, Маја Живановић . Руководилац службе Баштина и културна продукција РТС Александра Јелисавец . Аутор изложбе Петар Вујошевић . Аутор текста Дејан Вукелић . Одговорни уредник галерије РТС Петар Ђиновић . Уредник Ана-Марија Симоновић . Извршни продуцент Јелка Гук Влатковић . Графичко обликовање Предраг М. Поповић . Штампана Штампарија РТС . Тираж 500 . Београд, фебруар 2024.